

Ekstern Lektor

December 2011

Niels Refslund

Københavns Universitet, Økonomisk Institut

Arbejde: Chefkonsulent Niels Refslund

Finansministeriet

Moderniseringsstyrelsen

Landgreven 4

1017 København K.

Tlf. 33 92 88 06 Mobil 20 95 26 11

e-post: nrf@oes.dk

Forvaltningsret, efterår 2011 (Eksamen 12/1-2012)

Rettevejledning: Om officialprincippet, en skattesag m.v.

Spørgsmål:

1. Gør rede for officialprincippet indhold og betydning for den danske offentlige forvaltning og for borgeren.
2. Giv en retlig analyse af sagen omtalt i Bilag A og Bilag B i lyset af officialprincippet og anden lovgivnings krav, herunder forvaltningsloven samt Persondataloven. (Inddrag Bilag C).
3. Diskutér hvorvidt den såkaldte "skattesag" og dens håndtering (Bilag D) er omfattet af officialprincippet og giv en begrundet vurdering af, hvilke retlige konsekvenser, der kan blive tale om

Ad. spm. 1:

Indhold:

- Ulovbestemt retsgrundsætning (også kaldet oplysningsprincippet) om, at forvaltningen altid er forpligtet til at oplyse en sag, før der træffes afgørelse i sagen. Dvs. at ansvaret for oplysning af sagen ligger hos den offentlige forvaltning; ikke hos den involverede part eller andre direkte berørte. Dog forudsættes, at berørte parter/interessenter medvirker, i egen interesse.
- Oplysningen af sagen skal ske i et nødvendigt og tilstrækkeligt omfang til at en afgørelse kan træffes på et sagligt holdbart grundlag. Besvarelsen må drøfte nærmere, hvad det betyder:
 - Nødvendigt: Faktiske forhold af væsentlig betydning for afgørelsen. Kernen i sagen, eller essensen. Hvilket spørgsmål/problem drejer det sig om. Hvad er relevant jus?
 - Tilstrækkeligt: Forvaltningen må altid skønne over, hvornår man ved nok. En sag vil altid kunne belyses yderligere, men i praksis vil proportionerne skulle afvejes. Evt. henvisning til eksempler på formkrav (skemaer), som på forhånd dimensionerer faktum-oplysningsomfanget. Benyttes udbredt i store dele af offentlig forvaltning.
- Oplysningen skal ske både m.h.t. sagens faktiske indhold og omstændigheder – og m.h.t. den relevante del af gældende ret. På retsområdet er forvaltningen i særlig grad forpligtet. En retsvildfarelse hos forvaltningen vil blive bedømt hårdt i en evt. prøvelsessag for domstolene. Herudover kan drøftes nødværgesituationer med efterfølgende videre oplysning.

Betydning:

- Officialprincippet er en helt afgørende krumtap i begrebet 'lovmæssig forvaltning' og dermed i videste forstand en hjørnesten i ethvert retssamfund. Princippet skal sikre saglighed og lighed for loven.

Ad. spm. 2:

Sagens kerne: Et antal demonstranter har fået tilkendt forhøjet erstatning i en civil sag ved byretten mod politiet, idet deres tilbageholdelse i anledning af COP 15 i København i 2009 blev kendt ulovlig og i øvrigt forbundet med nedværdigende behandling. Politiet har anket erstatningssagen til Østre Landsret. I den forbindelse har Københavns Politi fra Rigspolitiet modtaget personfølsomme oplysninger fra Kriminalregistret, med det formål at vise, at "klagerne ikke er uskyldige og før har vist sig parate til at overtræde regler." De forvaltningsretlige spørgsmål er:

1. Er videregivelse af personoplysninger fra Kriminalregistret til Kbh. Polit lovlig? Hjemmel?
2. Er Politiets formål med at inddrage disse personoplysninger sagligt? Eller et magtmisbrug?

Ad 1:

Her skal ske en drøftelse af den hjemmel, der gives i Persondataloven (PDL) §§ 7 – 8 samt Forvaltningsloven (FVL) § 28 om behandling og videregivelse af personoplysninger.

- Udgangspunktet er i alle tilfælde forbud mod videregivelse af personoplysninger
- FVL § 28 litra 1 – 4 hjemler muligheder for videregivelser. Kan i denne sag afvises én for én.
- PDL § 7 indeholder hjemler, som ikke er relevante for denne sag/ dette spørgsmål.
- PDL § 8 hjemler muligheder for videregivelser. Kan også i denne sag afvises én for én

Der næst spm. om videregivelse kan begrundes i, at oplysning "vil være af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe"? (FVL § 28 stk 3 hhv §31 st.1). Dette må afvises, da der slet ikke skal træffes myndighedsafgørelse. Derimod er politiet i færd med at føre en retssag (ankesag).

Ad 2:

Her skal ske en drøftelse af saglighedskravet i forbindelse med opfyldelse af partens ret til at fremlægge fakta (bevis) som led i en sag for domstolene, jfr. det såkaldte forhandlingsprincip i domstolenes arbejdsform. – Svaret er, at Politiets interesse i personoplysninger fra Kriminalregistret ikke er sagligt funderet, da registret alene indeholder historiske oplysninger om andre sager og forhold, som intet har med det aktuelle erstatningsspørgsmål at gøre. Formodning for magtmisbrug. Samlet: Der er ikke hjemmel til videregivelsen, og denne er i øvrigt ikke sagligt relevant.

Ad. Spm. 3

I en skattesag skal der - som i alle andre offentlige myndighedssager – træffes afgørelse på baggrund af oplysning af sagen i nødvendigt og tilstrækkeligt omfang. Så, ja, officialprincippet har også været gældende for den aktuelle sag, hvor kompetencen til konkret afgørelse alene ligger hos Skat Kbh.

Spørgsmålet er, om dep.chef Peter Loft har gjort mere end blot at "følge sagen", herunder f.eks. givet gode råd af rent proceduremæssig art. Hvis Loft har søgt at påvirke selve indholdet i afgørelsen, har han handlet retsstridigt/ulovligt. Det ville kunne få betydning for hans fortsatte funktion og placering i dep.-chefstillingen, evt.disciplinærsag. Hvis han derimod alene har bidraget til oplysning af sagen og afgivet faktuelle oplysninger af væsentlig betydning for afgørelsen, må dette anses for lovligt.

Den tidligere skatteminister er alene omfattet af tavshedspligt for så vidt angår personfølsomme oplysninger. Han kunne udmærket vælge at udtale sig om alle andre forhold i sagen, f.eks. om mødeafholdelse, dep.chefens deltagelse i møder og lign. Det kan ikke udelukkes, at den tidligere skatteminister pådrager sig et (med-)ansvar for ulovligt forsøg på at påvirke afgørelsens substans.

Vurdering:

Den gode besvarelse indeholder en udtømmende og nuanceret redegørelse for begreber og retsvirkninger knyttet til dem (spm. 1). Endvidere en udtømmende redegørelse og analyse af spm. 2 under aktiv inddragelse af bilag A , B og C. Spm. 3 fordrer udtømning af bilag D og konsekvenser.

Besvarelser under middel (alle spørgsmål) vil enten mangle grundlæggende viden om retlige problemer eller mangle tilstrækkelig dybde/nuancering i behandlingen af de enkelte problemer. Ligeledes vil en sådan besvarelse typisk kunne lide af mangelfuld inddragelse af bilag.

Den uacceptable besvarelse (alle spørgsmål) vil være karakteriseret af graverende fejl og mangler – og typisk savne argumentation og retlig viden/metodik. Måske ingen eller forfejlet bilagsinddragelse.

Niels Refslund